

XII.

En Sollicitants Levnedsløb.*Ved Holger Fr. Rørdam.*

Der gives, som bekjendt, Folk, der tilbringe omtrent hele deres Liv med at banke paa andres Døre. Det er

jevnlig saakaldte forulykkede Genier. En Tid lang have de maaske gjældt for Lys, eller vare »lovende« i en eller anden Retning; men maaske var det Maal, de satte sig, for højt i Forhold til deres Evner, maaske savnede de den fornødne Kraft i Viljen, maaske ramtes de i særegen Grad af Skjæbnens Ugunst, og Modgang med sin bitre Tilgift af fejlslagne Forhaabninger berøvede dem Virkelysten, undtagen i en enkelt Retning, den at sollicitere. Nok sagt, det Lys, som antoges for at være tilstede, slukkedes, og kun Osen blev tilbage til Vidne om, at et Lys engang havde været tændt. — Til denne Art beklagelsesværdige Personer synes Mester Thor Markorsen at have hørt, om hvem jeg her — som et lidet Tidsbillede — agter at meddele nogle Aktstykker, der indeholde hans Livshistorie i en Anskuelighed, der ellers ikke er almindelig ved Personer fra en saa fjern Tidsalder og af en saa lidet fremragende Stilling.

Thor Markorsen (eller Markussen) var født i Kong Christian III's Dage. Vendsyssel var hans Fødestavn; men det er ikke bekjendt, i hvilken Skole han under Fattigdom og Savn sled sig frem til at blive Student. Dog Universitetsmaalet naaede han, og efter nogle Aars Studeringer blev han den 3die Marts 1573 kreeret til Bakkalavr i Filosofien af den daværende Dekan, M. Klavs Skavbo. Efter i fem Aar at have opholdt sig ved Kjøbenhavns Universitet — saalænge kunde han nemlig have Føden i Kommunitetet — begav han sig til Rostok, hvorhen saa mange Studenter fra Danmark og Norge dengang søgte. Her finde vi ham i Juli 1576, da D. David Chytræus anbefalede ham til den kongelige Sekretær Arild Hvitfeld, hvis personlige Bekjendtskab denne Lærde nys havde gjort i Gystrov, hvorhen Hvitfeld ventelig havde ledsaget Kong Frederik II paa et Besøg hos dennes Svigerforældre i Meklenborg. Det gjaldt for Thor Markorsen om at faa nogen Understøttelse; thi

¹⁾ Dav. Chytræi Epistolæ, Hannoviæ 1614, p. 1125—6.

han var yderlig fattig. Om han har faaet den, vide vi ikke; men en Maanedstid efter gav den theologiske Professor D. Simon Pauli i Rostok ham en ny og kraftigere anbefaling til alle lærde og veltænkende Mænd i Danmark, navnlig Bisper, Præster og Øvrighedspersoner, om at hjælpe ham til et Embede i Kirken eller Skolen, eller ogsaa til nogen Understøttelse, at han kunde fortsætte sine vel begyndte Studeringer.

Embede fik han imidlertid ikke, men han har dog vel sagtens faaet nogen Hjælp, da vi to Aar efter finde ham i Vittenberg, men yderst fattig som altid. Nogen Støtte var det for ham, at han havde Kosten i det derværende Kommunitet; men da det ikke forslog, skrev han til Kong Frederik II's Hofpræst M. Christoffer Knoff, skildrede sine fattige Kaar og bad om nogen Hjælp af Kongen. Knoff, der vistnok kjendte ham som en flittig Student, skaffede ham 10 Daler, som han sendte ham med et venligt Brev, hvori han beklagede, at Summen ikke var større, idet han forresten raadete ham til, om han vilde blive længere paa den studerende Bane, der hidtil havde ydet ham saa liden Løn, da at henvende sig til Arild Hvitfeld, gennem hvem Ansøgningerne til Kongen om Naadesbevisninger gik. Knoff lovede at overbringe Brevet og at anbefale Ansøgeren. Den Anvisning, her var given, har Thor Markorsen neppe undladt at følge, og Udfaldet var heldigt; thi den 6te Juni 1579 befalede Kongen, at der aarlig i to Aar skulde udbetales Theodorus Martius (saaledes kaldtes han gjerne paa Latin) 20 Daler af det kongelige Rentekammer til Hjælp at studere med udenlands. Og da Professor D. Johannes Matthesius i Vittenberg gav ham en varm anbefaling, tilstod Kjøbenhavns Universitet ham desuden 4 Daler¹⁾.

Nu var den fattige Student vistnok saa heldig stillet, som han ingensinde før havde været, og han benyttede sig

¹⁾ Universitetets Regnskab: »Den 23 Juni 1579 givet Magistro Theodoro 4 Daler.»

da af de forholdsvis gunstige Omstændigheder, hvori han var kommen, til samme Aar at tage Magistergraden i Vittenberg, skjönt Omkostningerne ved Gradens Erhvervelse rimeligvis have gjort et slemt Hul i hans lille Kapital, saa han snart efter maatte være betænkt paa at rejse hjem. Forsynet med et Testimonium fra det vittenbergske Universitets Rektor, hvorved han især anbefaledes til Biskop Povl Madsen og M. Christoffer Knoff, begav M. Thor sig da hjem i Aaret 1580. Han var ikke sen med at henvende sig til Kongen om nogen Ansættelse. Men da Kirke- og Skoleembeder ikke dengang besattes af Kongen, gav denne ham den 7de Avgust s. A. en Anbefaling til Sjællands ovennævnte Biskop, med Begjæring om, at den fattige Mester Theodorus Martius maatte blive forfremmet til et godt Sogn eller i Mangel deraf til en Skoletjeneste. Men det hjalp ligesaa lidt denne Gang, som da Kongen atter den 28de September 1581 skrev til Biskoppen, om han ikke kunde hjælpe M. Theodorus til at blive Præst i Lyngby ved Kjøbenhavn, da Sognepræsten der var »beslagen med Alderdom«, saa han ikke vel kunde forestaa sit Embede. Kunde han ikke komme an der, ønskede Kongen, at Biskoppen skulde staa ham bi med at faa et andet ledigt Præstekald i Stiftet, at han saa snart som muligt kunde blive forsørgt, »paa det Vi med videre Overløb af hannem kan være forskaanet«.

Da Embedsvejen ikke vilde aabne sig for M. Thor Markorsen, hvormeget han end bankede paa, tog han sin Tilflugt til Universitetet, som ogsaa Aar for Aar, naar han atter og atter solliciterede, ydede ham en lille Understøttelse. Men da den sjelden oversteg 3—4 Daler om Aaret, kunde den i det højeste bidrage til at holde Livet i ham, men ikke bringe ham videre. Endelig gjorde man ham dog til Provst i Kommunitetet, en dengang forøvrigt kun meget tarvelig lønnet Post, til hvilken Mester Thor som gammel Academicus maatte synes ret vel at egne sig. Men det lader ikke til, at hans Personlighed har været

meget respektindgydende, saaledes som det nok kunde behøves, om han skulde holde Styr paa de temmelig uregjerlige Kommunitetsalumner. Ialfald fik han ved Pindsetid 1584 en slem Affaire med en Student ved Navn Peder Sørensen Helstrup. Da Provsten nemlig havde været inde at drikke et Sted i Kannikestræde, kom Studenten efter ham og slog ham ned i Rendestenen, tog ham op igjen med den ene Haand og slog ham med den anden, idet han raabte: »lig der du Mester Thor«. Da den stakkels Provst endelig kom op, »drev hans Kappe og Samarie som en Sildepose«, og i denne bedrøvelige Skikkelse maatte han begive sig hjem. Men lidt efter kom Peder Helstrup til hans Dør og opfordrede ham til at komme ud og slaas med ham, om han var en ærlig Karl. I den Tvekamp, som nu opstod, kom M. Thor rigtignok atter i Rendestenen; men han var dog saa heldig eller uheldig at bibringe sin Modstander et ikke ubetydeligt Saar i Armen, saa denne maatte ligge længe under Bartskjærs Haand, inden han kom sig igjen, og Mester Thor maatte forpligte sig til at betale ham en temmelig betydelig Skadeserstatning.

Det værste var imidlertid, at han ved samme Lejlighed mistede sin Post som Kommunitetsprovst, thi nu var han, som det synes, atter henvist til at sollicitere. Universitetet slog vel ikke ganske Haanden af ham, idet det fremdeles jevnlig ydede ham nogen Understøttelse. Han fik sædvanlig »efter Rectoris Befaling og Professorum Bevilning« 4 Daler om Aaret. Men disse Penge rakte, selv i hin Tid, ikke langt. Det var derfor en god Hjælp, at Kongen den 28de Oktober 1584 befalede Tolderne i Helsingør at forsyne M. Thor med en Klædning »efter hans Stand og Lejlighed«. — I Sommeren 1589 besøgte han sin Fødeegn. Biskoppen i Aalborg, M. Jakob Jensen Holm, forsynede ham i den Anledning med en Anbefaling til Præsterne om at kjøre ham fra Sted til Sted og ellers at hjælpe ham, saavidt de kunde, da han var en fattig, men forøvrigt lærd og hæderlig Mand.

Det hørte i hin Tid til det almindelige, at studerede Sollicitanter søgte at anbefale sig ved latinske Vers til Ære for Mænd, som de mente kunde fremme deres Sag. M. Thor forsømte heller ikke denne Vej. Blandt andre Vers, man har af ham, kunde saaledes nævnes et Digt fra 1591 om Odenseernes Dyder, stilet til Byens Borgmestre og Raadmænd. Da der imidlertid trods alle Forsøg intet »vilde vise sig« i Hjemmet, besluttede han samme Aar atter at rejse til fremmede Universiteter. En Almissee vilde man vel heller ikke der nægte en gammel Litterat, saa han for den Sags Skyld ligesaa godt kunde være ude som hjemme. Kjøbenhavns Universitets Rektor gav ham en Anbefaling med, navnlig til D. Simon Pauli i Rostok, hvorhen han nærmest agtede sig. Paa Grund af M. Thors Omflakninger sammenlignede han ham med Ulysses, og omtalte, at han agtede at udvide sine Kundskaber, om det skulde være Guds Vilje, at han engang kunde komme til at faa Anvendelse for dem i Kirkens eller Skolens Tjeneste. Vi vide ikke saa nøje, hvorlænge han denne Gang har været i Rostok, men i Aaret 1594 træffe vi ham paa Rejser i forskjellige Egne af Danmark. Vi have nemlig fra dette Aar Anbefalinger for ham fra Bisperne i Viborg og Lund til Stiftets Præster om »at forfremme ham til det bedste og at behjælpe ham med Underholdning og Vogne«. Da han i det følgende Aar begjærede Hjælp af Universitetet, fik han ligesom tidligere 4 Daler¹⁾, og efterat han havde søgt at vinde den unge Kong Christian IV's Opmærksomhed ved et Digt (trykt i Rostok 1595), tilstod denne ham ved et Reskript af 16de Okt. 1596 til Tolderne i Helsingør, at han for sin Armods Skyld maatte faa nogle af de Penge, som plejede at gives af fremmede Kjøbmandsskibe til fattige Folk. Tolderne fik derhos Befaling om »at gjøre den Forordning, at han aarlig udi samme Almissee maatte blive delagtig og deraf nyde nogen Hjælp til sin Underhold-

¹⁾ Se foran, S. 75.

ning»¹⁾. I de nærmest følgende Aar træffe vi ham paa Rejser, nu i Rostok, nu i forskellige Egne af Danmark for at aflægge Præsterne, hvoraf mange vare hans gamle Universitetskammerater, Besøg, der vel i Almindelighed endte med, at de maatte rykke ud med en Skjærv og for at slippe af med ham maatte kjøre ham til den nærmeste Nabo. Men det er ikke usandsynligt, at de efterhaanden ere blevne kjede af hans Gjæstninger, ligesom Universitetet ogsaa synes at være blevet mindre villigt til vedblivende at understøtte ham, skjønt han undertiden i Vintertiden klagede over, at han »frøs saare«. I Februar 1609 blev der tilstaaet i Konsistorium, at Kommunitetets Økonom maatte udbetale ham en Mark ugentlig indtil Paaske. Men en Maanedstid efter trængte den gamle Sollicitant ikke længere til nogen Almisser — han var bleven befordret. Pedellerne fik Befaling om at registrere Dødsboet, der bestod af nogle Breve, liggende i den »Sæk«, der havde fulgt Mester Thor paa hans mange Rejser. Da om ikke just Sækken saa dog Brevene tilfældigvis for en Del ere bevarede, meddele vi her de vigtigste af dem. Det er paa disse Breve at foranstaaende Beretning om M. Thor Markorsen og hans fattige Livslykke væsentlig er grundet²⁾.

1.

Decanus Collegii Philosophici in Academia Hafniensi, M. Nicolaus Laurentij Scauenius, candido Lectori Salutem.

Quam prudenter institutum sit in Academijs, yt studiosi docti ab indoctis per gradus honorarios discernantur, norunt illi, qui neglecto hoc discrimine, personas rudes et inidoneas Reipublicæ suæ præfectas habent, earumque operas aliquamdiu sunt experti. Talium siquidem stoliditatem ac perniciosam gu-

¹⁾ Sjælandske Tegnelser. XIX, 27.

²⁾ Hvor i det følgende ingen Angivelse findes om Stedet, hvorfra Aktstykkerne ere hentede, ere disse meddelte efter Originalerne i Konsist. Arkiv, Pakken Nr. 197.

bernationem quotidie non sine lacrymis aspicere et sufferre coguntur. Laudanda proinde huius Regiæ Academiæ consuetudo, qua studiosos, qui diu ac strenue in palestra literaria desudarunt, honorificis quibusdam dignitatis titulis, ceu dulci laborum suorum præmio, præ cæteris insignire solet; partim vt alij ipsorum læto successu excitati maiorem deinceps in studijs præstent diligentiam, partim vt conspicua quædam nota sit, qua eruditiores a minus eruditis internoscantur; ne videlicet Respublica ministris indigens facile circa electionem personarum cum suo ingenti malo hallucinetur. Hac eadem consuetudine effectum est, vt honestus hic Musarum alumnus Theodorus Martius, postquam modeste apud nos annos aliquot vitam traduxisset, nec malam interea operam literis humanioribus nauasset, communibus professorum suffragiis coram Vniuersitate sisteretur, ac iuxta morem Scholæ, propositis quæstionibus tam publice quam priuatim examinaretur, ad quas cum modeste respondisset, tota eum Vniuersitas gradu Baccalaureatus exornandum pronunciauit, quod et continuo factum est. Testamur itaque nos hunc Theodorum Martium legitime ac solenniter coram tota Schola in Baccalaureum Philosophiæ promouisse Anno Salutis 1573, die 3 Martij, simulque authoritatem docendi primas philosophiæ artes, quocunque vocatus fuerit, ei contulisse. Tantum enim in studijs literarum hactenus profecit, vt artes illas primas non inutiliter alios docere possit. Porro, cum maxime intersit Reipublicæ, vt bona ingenia in communem vtilitatem foueantur, facere non possumus, vt hunc Theodorum Martium omnibus piis non habeamus commendatum. Nam sicut per se humanum est, honestas artes, quibus veritas, iustitia et religio in mundo conseruantur, debito honore afficere, ita vel hoc nomine id facere conuenit, vt iuniores ad bonarum artium studia magis incitentur, quod tum demum fiet, vbi viderint, se propter earum cognitionem bonis hominibus reddi commendatiores. Vale Lector optime. Hafniæ, Anno et die vt supra. Sub officij nostri sigillo.

Orig. paa Pergament med Dekanatsseglet i Blikkapsel, i Konsistoriets Arkiv, Pakken Nr. 197.

2.

Vicerektor Academiæ in vrbe Rosarum Simon Pauli, Theologia
Doctor et Professor, omnibus lecturis S.

Testimonium uitæ studiorumque libenter summaque voluntate tribuo illis Scholasticis, qui suam mihi pietatem probant, mores innocenter regunt, et uocationis officia mediocri fide diligentiaque faciunt: et ut debito præmio ornem uirtutem, qua nihil est præstantius, formosius amabiliusque, et propterea recte altissimum in homine locum tenet: et ut alios quoque honesta prædicatione ad eius decus studiumque inflammem atque exuscitem, cum mirabiles sui excitet amores, si non tantum pulchritudo, sed etiam merces ejus, quæ laus est, conspicitur. Nam ipse Deus uult tribui uirtuti in honeste agentibus laudem, ut se esse mentem uirtute præstantem, cui debeatur gloria, intelligamus. Ac honos, ut inquit Cicero, alit artes, omnesque accendantur ad studia gloria, jacentque ea, quæ apud quosque improbantur. Cum itaque pius, eruditus et honestus juvenis Theodorus Marci, natus in florentissimo regno Daniæ, testimonium uitæ et in laudandarum artium studiis diligentia a me peteret, non uolui, nec honeste potui ipsi meam operam denegare. In celebri illa Hafniensi Academia, in qua integrum uixit quinquennium, propter eruditionem non uulgarem moresque innocentes, primam in Philosophia lauream consecutus est. Ab eo etiam tempore, quo in hanc urbis Rosarum Academiam uenit, in uita pietatem, in discendo assiduitatem, diligentiamque, et in moribus innocentiam mihi aliisque Professoribus et reliquis omnibus apud nos, quibus uel familiariter usus est, uel notus fuit, mirifice probauit. Quapropter commendo hunc Theodorum Marci, Philosophiæ Baccalaureum, omnibus doctis bonisque, et præcipue Dominis Episcopis, Pastoribus et Magistratibus in inclyto potentissimoque regno Daniæ, quos etiam reuerenter oro, ut, quemadmodum humanitatis beneficentiaque leges postulant, comiter benigneque eum amplectantur ac patrocinio suo foueant iuuentque, ut aut honestum locum, quo eum dignum judico, in Schola uel Ecclesia aliqua accipiat, aut necessarios studiorum sumptus a patronis impetrare possit, ut inchoata optimarum artium doctrinaque cœlestis studia, ea, qua

cœpit fœlicitate, possit pertexere. Et debitam obseruantiam et omne studium meum omnibus et singulis rursus defero atque polliceor. Rostochij III Idus Augusti, Anno a nato Jesu Christo M. D. LXXVI.

Orig. paa Pergament med Levning af Blikkapselen til Seglet.

3.

Salutem in Christo. Ornatissime Theodore, accepi tuas literas, ad eas prolixè respondere non possum, cum hac hora mihi sit cum rege in Scanium abeundum. Regiam Maiestatem, adductus tuis precibus, compellaui; decem thaleros impetraui, quos Balthasaro bibliopolæ nostro dedi, utque eos ad te mitteret petij, adiunxi hasce meas literas, ut sciret, ad quem pecunia esset mittenda. Optarim quidem, me non daderos sed Philippi-cos nummos aureos mittere posse, sed te exiguum hoc munus boni consulere et studiis diligenter inuigilare decet. Dominus Deus, qui pauperem de stercore erigit, non te deseret. Si diutius tibi perseverandum in studiis existimas, scribe Arnoldum Wiffeldium pro subsidio, easque literas mihi mitte, dabo operam, ut cum recommendatione tuæ personæ studiorumque tuorum ipsi reddantur, neque inanes ad te redeant. Vale. Fridrichsb. 7 Aprilis Anno 1578. Raptissime.

Christophorus Knoff.

Udskrift: Dem erbarn vnd wolgelehrten Theodoro Martio Dano, Studenten zu Witembergk, meinem guten freund.

In der Communitet, da er den tisch hat, zu erfragen.

4.

[Vii Frederich etc.] Giøre alle witterligt, att wij aff wor synderlig gunst och naade haffue wndt och tilladtt och nu med thette wortt obne breff wnde och tillade, att thenne breffuiser Theodorus Martius maa aarligen her epther paa thu aars thid bekomme aff wortt Rentekammer tiuffue daller till hiellp att studere med wdenlandz, hworaff hannum nu strax skall offuer-anthwordis the xx daller. Bedendes och biudendes wor Rente-mester, att hand hannum for^{ne} hielp till gode rede lader for-nye och ingen hinder eller forfang derpaa gier hannum wdj noger maade. Giffuett Frederichsborig 6 Junij 79.

Udkast i Gl. kgl. Saml. 1076 Fol.

Ny kirkehist. Saml. V.

5.

Testimonium D. Johannis Matthesii, P. Wittebergensis, qvo Theodorus Marci studiose et diligenter commendatur. Anno 1579.

Universitetets Registrant fra 1633 i Konsist. Arkiv.

6.

Testimonium M. Martini Henrici, Rectoris et P. Witebergensis, qvo M. Theodorus Marci commendatur inprimis D. Paulo Matthiæ et M. Christophoro Knoffio. Anno 1580.

Universitetets Registrant fra 1633 i Konsist. Arkiv.

7.

Frederich thend Anden med Gudz naade Danmarckis, Norgis, Wendis och Gotthis Koning etc.

Wor synderlig gunst thilforn. Wiider at thenne Breffuiser Mester Theodorus Martius haffuer en thidlang wdi stor armod studeritt wdenlandz, och haffuer inthed kald, hand kandtt hielpe siig medtt. Bedendes ether och wille, efftherdi hand skall were fattiige, att i tha wille forfremme hannem imedenn thiill itt gaatt sognen eller thiill nogenn scholethieniste, thiill hand bedre kand bliffue forsørgit, och i alle maade hannom thiill thed beste lader ether were befallitt. Therudi gier i Oss thiill wilge. Befalendis ether Gud. Skreffuitt paa Jachten wdj Syersløff thendt vij dag Augusti Aar Mdlxxx. Wnder wortt Signett.

Friderich.

M. Thors Kopi, udenpaa hvilken han har skrevet: Regiæ literæ, at Bispnen skulle hielpe mig tiill kall.

8.

Frederich then Andenn med Gudtz Naade Danmarckis, Norgis, Wendis och Gottis Konning etc.

Wor synderlig gunst tilforn. Wiider, at thenne Breffuisere, Mester Theodorus Marcius, haffuer Oss wnderdanigst besøgt, giffuendis tilkiende, at hand wdi lang thiid med stor Armod haffuer studerit, bode wdi Vniuersitetit ther wdi Kiøpnehaffn oc wdenn landtz, och ingen hielp hand nu haffuer thil wnderhol-

ding. Och ephtherhij Sognepresten thil Kongens Liungbye sogen¹⁾ er beslagenn med Alderdom, saa hand icke wel kand samme kald lenger forestaa, er hand paa thet wnderdanigste begierendis at maa hielpis thil samme kald, eller och anderledis at forsørgis, naar nogit kald her wdi Stigit ledigt bliffuer, som hand ether self ydermere kand berethe. Thi bede wij ether och wille, at thersom Kongens Liungbye sogen bliffuer leddigt, I tha beforderer hannom til samme kald igien, eller och, naar nogit andit kald bliffuer leddigt her i Stigted, som hannem kand were quæmmeligt, j tha forbielpes hannom ther thil, at hand, thet første mueligt er, maa bliffue forsørgit, paa thet wij med widere offuerløb aff hannom maa were forskonnidt. Dog aldingist ephther Ordinandtzen at forhandelis, och indthed ther emod at gioris. Ther med gior I Oss thil wilge. Befalendis ether Gud. Schreffuitt paa wort slot Frederichsborig thend xxviiij dag Septembris Aar etc. Mdlxxxi. Wnder wortt signet.

Friderich.

Udskrift: Oss Elsk^e hederlig och hoglerde Mand Doctor Paul, Superintendent wdi Siellandt Stigt.

9.

Bekynndis ieg Michell Moffuersenn, at ieg war huos Doctor Claus, Rector, och bekient hæffuer thenn 8 Dag for Pintztag, huorledis thet [gick] till met Mester Thuor och Per Helstrup, som slagen er aff M. Tuor wdy sin wenster arm: saa bekiender ieg for thet først, att ieg gick neder y Kanickstrede met M. Tuor, da gick M. Tuor ind y stouen och sagde, handt wille dricke enngang eller ij, saa wille hand komme wd. Der hand kom wd, gick hand y gadenn och Per Helstrup bagh effter; daa begynte Peder att skoffis med mester Thuor och sloff hanom omkaald. M. Tuor bad hanom lade sig wære. Der M. Tuor kom op, gick hand wd och wille være hanom quit och wille gaa hiem till sit hus. Denn anden søgte fluct effter och drog hans kape aff hanom och sloff hanom omkaald paa gaden. Der M. Tuor kom op, da saa ieg, hand hæffde i kniff

¹ Han hed Hr. Hans Unys og han døde et Par Aar efter.

y sin haand, men [om] hand togen paa gaden eller ey, thet wed ieg icke. Siden tog Peder sin kape om M. Thuor och sloffue hanom y Renstienen: der leger du mester Tuor. Siden kom M. Tuor op, och ginge hiem; lidit der effter kom Per Helstrup for Mester Thuors dør och bad, hand skulle komme vd, om handt war enn erlig karll och slas med hanom, och M. Tuor tog en thisack¹⁾ och gick wd och bad hanom gaa hiem; Peder sagde, hand wille icke vige; y det same slou hand till Mester Tuor med i stien, oc siden wille wnder løbe hanom. Daa ved ieg icke, om hand fick skade eller icke; men dog kom Peder omkaald, och slou M. Tuor it slag paa hanom, och Peder hyde sig op och slou M. Thuor siden y Rennstienen; da fortiede dy bode weriet, saa tog ieg weriet och kaste thet y gaden, paa thet dy skulle icke giøre huerandre mere skade. Thet haffuer ieg bekyent for høyler Mand Doctor Claus wed min Salighed, huercken for vild eller wenskab. Thill ydermer windisbyrd och bedre foruaring seter ieg mit merke neden samme myn egenn haandt schriff. Datum Kiebenhaffn thenn 8 dag for Pintzdag 1584.

Michell Moffuersenn
fød wdy Huoann (?).

Thett bekiender ieg Niels Ollufsenn studenther att haffue hørt wdy Rectoris næruerillse, huorfor hand²⁾ weluillig indgoitt haffuer oc loffuitt hannom enn stor summa penning for samme skade, som giortt er. Och haffuer doctor Claus Rector same ord beschreffuenn etc.

10.

Bekiender ieg Rasmus Nielsen Studenter mett denne myn egen handschriff och myn salighed, vdi trofasthed, att ieg haffuer seelt och hørt och hos vaar den xv dag Maij, der klokken vaar imellom vij och viij om afftenen, da kom ieg gaaendis vdaff Kong. Maiestatz Communitet, som de 100 studenter haffuer deris kost, och gick saa hen y Cannickestrædet, och vilde gaa

¹⁾ Saaledes staar der ganske tydelig.

²⁾ D. e. M. Thor Markorsen.

hiem till mytt herberge. Der ieg kom till Lauebecksgaardt, da kom M. Thor Marcussøn, præpositus y Communitetet, gaaendis vdaff samme gaardtt, och vilde gaa hiem till sitt huss. Da kom der en studenter vd effter hannom, ved naffn Peder Helstorp, och slo kappen aff hannom, och slo hannom om y rendestenen och tog hannom op ygien mett en haand, och ned slo hannom mett den anden, och hand sagde disse ord: lig der du mester Thor, och mett mange bespottelige ordtt. Och der hand kom saa op ygen, da dreff hans kappe och samarie som en silde pose. Och der tillmett vidnesbyrd sad der en borgere paa hans bislag och saa der paa, ved naffn Sefren Ladmager, som boer y samme stræde, och saa en Studenter ved naffn Hans Thide-mandt, liggendis der nest op till. Thill ydermere vidnesbyrdtt och bedre foruaring trycker ieg mitt signette neden for dette bref. Actum Hafniæ ontzdagen effter pintzdag Anno Domini 1584.

11.

Wy epterschreffuene Matz Jude, Seffuerenn Brun, Knudt Persenn Skreder, borger her wdj Kiøbenhafnn, Niels Bruse och Niels Olluffsenn, Studenter ibid., bekiender for alle medt thette vort obne breff, at vi haffuer verit offuer en vennlig contract och forligels maall imellem disse thuende erlige och lerne personer, som er M. Tuordt Marquordsenn och Peder Seffuerensenn Helstrup, om huis skade och w-enlighedt (dis verre) thennom er emellom kommen, enddough for^{ne} Peder Seffuerensenn Helstrup haffuer sig sielff till hent samme schade, som breffue, beuisening och vindisbyrdt nocksom formelder och tiil-kende giffuer. Effterdj der vor stor fare paa liffruit, fordj liff-aren spranck op adt bløde paa fiortendags thiidt, och bart-schieren denn icke stille kunde, daa haffuer for^{ne} M. Tuordt Markuordsenn for stor liffs faris skyldt forligt sig medt for^{ne} Peder Seffuerensenn Helstrup y saa maade, som her epter følger, at for^{ne} M. T. M. beplicter sig medt breff, segell, ere och redelighed at schall giffue for^{ne} Peder Seffuerensenn Helstrup fempten gode gammell daller eller 4 ½ for dalleren, de x daller at S. Hanns dag nu nest kommindis, de v adt S. Bartolomei dag dernest epter. Desligeste at holde hannom kuit for bartschier lønn, som hannom tilsagt er: och quindenn, som

tager vare paa hannom, 4 ½ danske. Haffuer for^{ne} Peder . Seffrensen Helstrup tilsagt for^{ne} M. T. M. paa siin gode tro, ære och redelighed at vill vere hanns venn aff biertit medt alle sine slegt och venner, født och wføde, at ingen schall klage eller klage lade ydermer paa samme sag wdj nogen maade, men schall vere en endelig och aftald sag, som formelt er. Her paa bekiender for^{ne} M. T. M. at vill holde det vid ordt, puncter och artikler, som forskreffuit staa. At saa wdi sanndhedt er, som for^{en} er, det vinder vi medt voris segnetter her neden for thette wort obne breff. Datum Kiøbenhafnn den . . Maj Anno 1584.

12.

Tholderne wdj Helsinger finge Breff Mester Thord anrørendis, vt sequitur.

Frederich etc. Wor gunst thilfornn. Wiider, att wii naadigst haffue vndt och giffuit thenne Breffuiser, Mester Thord Marcuarsen, en Kledning med sin thilbehering, effther hans Stand och Leylighed. Thi bede wij ether och wille, att naar hand ether med thette wort breff besøgendis worder, j tha paa wore wegne hannum giffuer och fornøyer for^{ne} Kledning, och hannum thend med thedt første lader bekomme, ladendis thett indschriffue vdj Regenschab. Thermed schier wor Wilge och Befalling. Befallendis ether Gud. Actum Kroneborg 28 Octob. Aar 84.

Sjælandske Tegnelser, XV, 421—2.

13.

Pastoribus Vansaliam inhabitantibus, amicis et fratribus dilectis S.

Propter fucos quosdam ignauos, ardeliones puto et erroneos μηδὲν ἐργαζομένους, ἀλλὰ περιεργαζομένους, et otiose aliena uiuentes quadra, quibus non raro pastores aggrauari ex multorum querelis intelligo, necessarium iudico conferri testimonia bonis et ordinate iter facientibus, ne improborum male facta luant, et sciant pastores, in quos homines beneficentiam merito conferre debeant. Cum itaque meum hoc testimonium viaticum peteret doctus et bonus vir, qui literas hasce offert, M. Theo-

dorus Martius, nec volui, nec honeste potui hanc meam qualem-
cunque officij operam ipsi denegare. Testor itaque, me ex ho-
minibus fide dignis intellexisse, hunc M. Theodorum propter
eruditionem et morum integritatem dignum esse bonorum homi-
num fauore. Qui cum patriam nunc inuisere constituerit, quam
Vansaliam esse dicit: oro pastores, ad quoscumque in hoc suo
itinere peruenerit, ut propter Dei gloriam et studia communia
ipsum beneuolentia sua complectantur et prouehant. Petit in-
primis se curru ad amicos posse deuehi, cumque sumptibus
destituatur, non dubito, quin hac in parte illi pastores, quantum
quidem citra ipsorum magnum incommodum possit fieri, grati-
ficentur. Optime et foelicissime valete in Christo Jesu Domino
nostro. Alburgi 2 Augusti Anno 1589.

Jacobus Joannis Holmius, S. V.

14.

Rector Academiæ Hafniensis Lectori S.

Laudatur a principe poetarum Ulysses, quod mores multo-
rum vidit et urbes: idque non injuria. Hinc enim hominis
pars generosissima, ratio ipsa, ita confirmatur, ut non facile
aberret. Videtur hoc animo diligenti considerasse vir honestus
et doctus Theodorus Marcius Cimber, Vitebergæ Magisterii titulo
in Philosophia ornatus, cui cum nulla hic offerretur vocatio, de
novo Germaniam sibi perlustrandam et mores multorum inspi-
ciendos, varia doctorum judicia avdienda duxit. Consilium ejus
et propositum minime nos damnamus. Hoc enim pacto ea, quæ
in artibus et lingvis et disciplinis variis didicit, confirmari et
amplificari possunt, et tandem, cum ita Deo visum fuerit, alicubi
fructum in Ecclesia et scholis producere. Quia vero et vita ejus
et doctrina non solum amicam dimissionem, verum etiam se
dignam commendationem a nobis merentur, libenter oramus
omnes, ad quoscumque in hoc suscepto itinere ipsum venire
contigerit, inprimis vero virum celeberrimum et doctissimum Dn.
D. Simonem Pavli, Superintendentem et Professore Rostochien-
sem, amicum nostrum charissimum, cujus etiam plurima sibi
jam antea præstita officia grato animo prædicat: velint hujus
nostri alumni cavssam suscipere et quibus fieri potest modis illi
adesse, facturi hoc officio Deo rem gratam, quam etiam nos

perpetua memoria reservabimus. Vale candide lector. Dabatur
Hafniæ XVII VIIIbris Anno ClO IO XIC.

Sub officii nostri sigillo.

15.

Peder Thøgersen, Superintendent offuer Viboriig Stigtt, gjør vitterliig for alle, att thenne breffuiser Magister Theodorus Marcus er paa sin rette reise her vdi Stigtitt, sinn erinde att vderette. Huorfor minn kierlige bønn er thiill Reuerendos Dominos Præpositos & Pastores, som handt hender for att komme, att i ville hannom thiill thett beste forfremme, och medt vnderholddning och vogen behielpe. Thette forschyller ieg gierne vdi alle de maade, ieg ether huer och serdelis thiill vilie och guode vere kand. Aff Viboriig thenn 9 Januarij Anno 94.

Peder egen handt.
Thøgersen

16.

Salutem in Domino. Significauit mihi hic tabellio, M. Theodorus, habere se, quod listadii expediret. Cum autem per vos, mi Dn. Nicolae, huic sit iter, et nota simul mihi sit tua et uxoris summa humanitas et in hospites beneuolentia, non dubito, quin in hunc peregrinum etiam benignus futurus sis, idque eo magis quod mea hac scriptione munitus veniat. Huic igitur si benefeceris, mihi erit pergratum. Intelligo, cum primum sua apud listadienses negotia expedierit, rursus in Germaniam cogitare, vbi annos aliquam multos versatus eandem pene pro patria habet. Saluta ex me coniugem & vale. Lundia 14 Septembr. 94.

Magnus Matthiæ. S. L.
manu propria.

Udskrift: Venerabili viro Dn. Nicolao N., Ecclesiastæ Søeudensi etc. Amico carissimo.

17.

Kiendis ieg Thor Markorsen med dene min egne haandskrift skyldig adt were hederlige och hoylerde mend prophesoren i dette høye koninglige wniuersitet Købinghaffn fiere gode daller, som de guode herrer for mig haffuer sagt goed for tiill

erlig welackt mand Niels Wincke, prior til Helliggestus. Huilcke for^{ne} pening ieg will med Gudz hielp betalle nu til S. Marthini dag, nu først kommendis Anno 97. Datum Kiøbenhaffn den 17 Augusti vt supra etc. 1597.

Theodorus Marcius.

18.

Peder Hegelund, Superintendens offuer Riberstigt, gjør alle vitterligt, at denne Breffuiser, M. Theodorus Marcius, er paa sin rette Reise her vdj Stigtet hen til Nørherrit, oc hid til Ribe, Colding oc Hadersleff igen, sin Erinde vd at rette. Huorfaar ieg paa det venligste beder venerandos Dominos Præpositos et Pastores oc andre, som hand hender faar at komme, at de ville vere denne fromme [mand] beforderlig oc til det beste forfremme met vnderholdning, heste oc vogn etc. Dette forskylder ieg gerne vdj alle de maade, ieg eder huer oc serdelis til vilie oc gode kand vere. Datum Ribe den 15 dag Octobris Anno 1597.

Petrus Hegelund
S. R. manu mea.

19.

Kiendis ieg Niells Mouritzøn, Medthiener i Gudtz ordt thill Thidsted och Vinderup, att ieg aff rett vitterlig geldt skyldig er bederlig Mand M. Thord Markussøn, boendis thill Rostock, thretten Ɔ d., huilcke for^{ne} Penning ieg beplicter mig eller mine sande arffuinge redelig och well att bethall for^{ne} M. Thordt Markorsøn eller hans arffuinger till S. Johannis dag medsommer nu førstkommendis. Thill ydermere widnisbyrdt wnderschriffuitt met min eigen hand. Actum Thidsted die 11 Augusti Ao. 1598.

Nicolaus Mauritius.

20.

Jacob Mattsøn, Superintendens i Fyens stigt, gjør alle vitterligt, at denne breffuiser, M. Theodorus Marcius, er paa sin rette reyse her fra Otthense offuer thill Laaland genem Falster. Huorfor ieg paa thett venligste beder Venerandos Dominos Præpositos & confratres in Christo och andre, som hand hender

for att komme, att de ville vere denue vellerd mand befordelig och thill dett beste forfremme med vnderholding, heste och vogn etc. Forhaabendis i dog dett giørendis vorder vden min Commendatz for den gamble venskab och omgiengelse, hand haffuer medt mesten part aff ether haffdt. Dette forskylder ieg gierne wdi alle de maade, ieg ether huer och serdelis thill villie och gode kand vere. Datum Otthense d. 14 Decembris Ao. 1598.

Jacob Mattsøn S. F.
egen haandt.

21.

Salutem in filio Dei.

Venerandi D. fratres, secundum debitam gratiarum actionem pro vestris in me officiis: Nolim vos ignorare, virum hunc doctum M. Theodorum Marci, studiis et peregrinationibus non sine magna rerum necessariorum defectu (ne dicam quid de debilitate et senio) fere attritum, mihi et vobis omnibus esse a charissimo nostro domino Superintendenti officiosissime saltem hac vnica vice (ne aliquam annualem expansionem prætendatis) commendatum. Quocirca rem Deo acceptam et reuerendo nostro Episcopo et mihi ejus nomine non ingratam designetis, si hunc prænominatum M. Theodorum in hac sua ingrauescente ætate fortuna inclementiori oppressum, siue se ipsum præsto vobis exhibuerit, siue alium quemuis suo nomine ad vos ablegauerit, aliquo munusculo saltem hac vice subleuetis, a summo et largissimo talium in egenos beneficiorum remuneratore, Deo optimo, remunerationem acceptantes. Valete semper felices cum omnibus vobis dilectis. Ex Kiøffueløf 16 Martii 1599, in cuius rei euidentiori testimonio sigillum suffigo.

Orig. uden Underskrift, men i Seglet staar: H. I. (o: Hans Ipsen).

22.

Jeg Oluff Stub bekiender med thenne min egen hand, at ieg haffuer loffued och thilsagt wellerde Mand Mester Toer Marcussen en giede buck, 2 aar gammel, nu thil sanct Michels dag først kommendis, vden all argelist. Desligeste er ieg hannum schuldig for 2 krager, hand laante mig, j allen hollandtz

lerred, saa goed som 2 ½ danske, ad betale med ded aller første (etc.). Actum Kiøbenhauffn den 11 Junij 1602.

Oluff Stub, Egen hand¹⁾).

23.

Kiendis ieg mig Hans Jacobsen Arch med thenne min egenn haandschrift, att ieg æractigen schall giffue min gode ven, M. Thor Marquorsen, fra Anno 1603 hans gantze lifftid to daller, oc thennem hannem tilskicke aarligen om S. Martinj dag, oc dette for hues kundschab schyld oss emellom verit haffuer (etc.). Skriffuit i Colding then 16 Julij anno 1603.

Hans Jacobsen, egenn haandt.

Udenpaa: M. Hansis skriffit paa 2 Daler arligen.

24.

Kiendis ieg Thomis Iffuersen Hemme med dette mitt obne Breff, mig aff rett witterlig giæld skyldig att were hæderlige oc wellerd mand M. Tuord Markuorsen 40 gode wforfalskit daler, som hand mig til Rostock oc her til Kiøbinghaffn lont oc forstract haffuer, huilcke for^{ne} fyrre tyffue daler ieg beplicter mig paa ære oc redelighed att betale for^{ne} M. Tuord Markorsen dett allerførste Gud vnder mig nogen Prestekald heller nogen anden god bestilling. Thi hand haffuer lont mig dennem y gode rede daler oc iche y nogen anden ware (etc.). Datum Kiøbinghaffn den 12 Aprilis Anno Dni 1604.

Thomas Iffuersen Hemme

Med egen hand.

Vedlagt findes tvende andre Gjældsbeviser, udstedte af samme Thomas Iversen Hemmet til M. Thor: 1. dat. Kbhvn. 1604, lydende paa „en god fuldgjørende Daler“. 2. dat. Kbhvn. 2 Juledag 1608, lydende paa ½ Tønde Torsk og 1 Skp. Boghvedegryn.

25.

Uddrag af Acta Consistorii.

1599. 27de Juni. M. Theodorus begier hielp paa ny aff Universitetet.

¹⁾ Denne Oluf Stub var en Broder til den bekjendte Professor M. Iver Stub.

1603. 16de Februar. M. Tuord beklager sig, at hand fryser saare. Petit eleemosynam. Resp.: Petat.

1604. 25de August. M. Tuord begierrede Klede tiill j Kappe oc betaling for hans Kost en tiid lang, donec rediret Rostochio. Nihil conclusum.

1608. 2den Marts. Er M. Theodorus steffnet for huss-leye. Resp. hand hafluer intet leyet aff denne mand, som hannom klager, men aff M. Christ. Ripensi. M. Christen beretter, att denne Mand gaff hannom sin husleye: oc der kom M. Tordtt oc vilde giffue leyen 2 daler om Aaret aff den øffuerste part. Resp. Theodorus interim aberat 23 vgger. Interea haffde denne Mand loseret M. Tords Kammers til andre 3 i hans frauerellse. M. Tordtt loffuer sig att ville betale M. Christen tiill Pintzdag sin Anpartt 4 daler, eller huad de derom forliges. Der paa rachte hand Magn. Rectori hand.

1609. 23de Februar. Bleff bevilliget, att Oeconomus skulde giffue M. Toer 1 $\frac{1}{2}$ huer Vge tiill Paaske.

Samme Aar, 29de Marts. Rector befoel Pedellerne, att de skulde besee oc registrere alle Breffue, som findes i M. Toers Seck.

26.

Skrifter af M. Thor Markorsen ¹⁾.

Epithalamium Otthonis Tott et Sophiæ Brahe. Hafn. 1577.

Precationes tempore pestis ad Eschyllum Bille Petri F. Hafn. 1583.

De virtutibus Otthoniensium, Carmen consecratum prudentissimis Dominis Consulibus ac Senatoribus, Dn. Magno Henrici et Dn. Sivardo Petri, omnibusque eiusdem Respublicæ incolis integerrimis. Rostochii 1591. 4.

Συγχαριστικον, quo sereniss. ac illustriss. principi ac Domino, Dn. Christiano eius nomine Quarto etc. pro felici imperio gratulatur. Rostochii 1595. 4.

¹⁾ De to første af Skrifterne kjendes kun af Lyskanders Omtale, de to sidste findes i Hjelmstjernes Samling. Hverken hos Worm eller Nyerup anføres M. Thor Markorsen som Forfatter.